

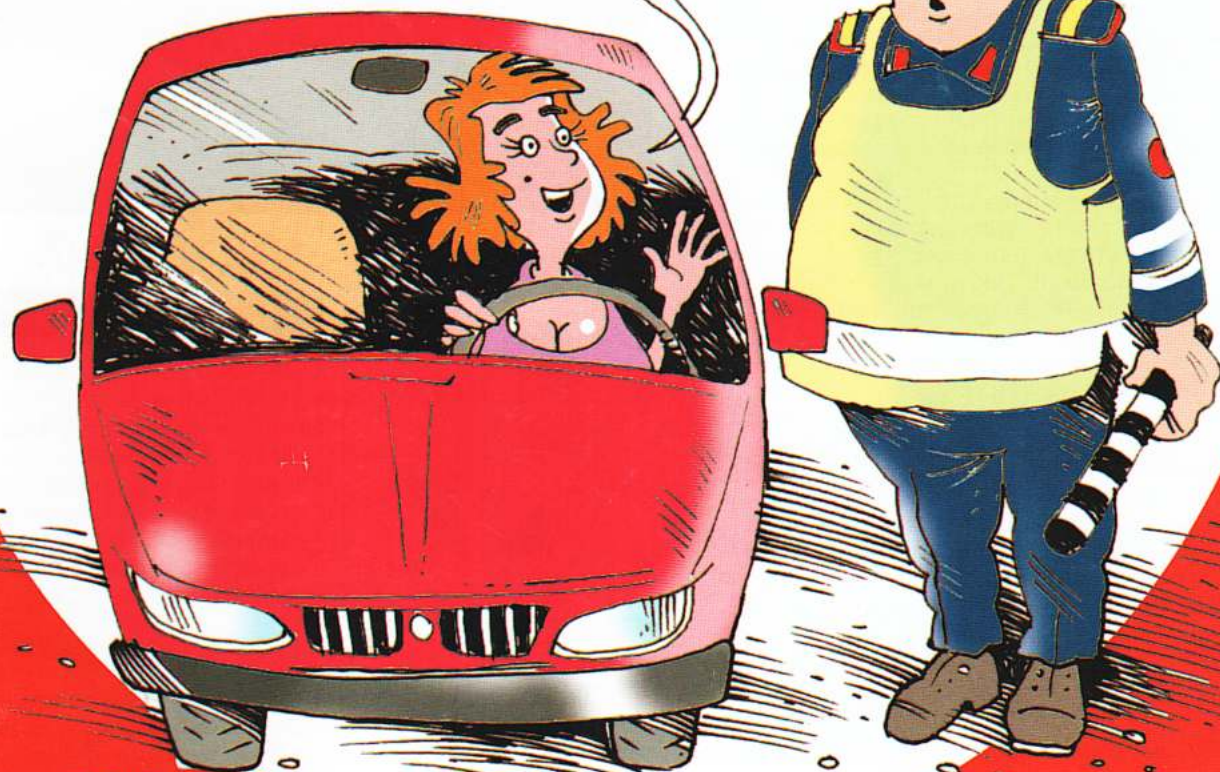
ЧАЯН

6

САТИРА ҺӘМ ЮМОР ЖУРНАЛЫ МАЙ * 2019 * КАЗАН

Сары жилет?
Сез нәрсә,
Париждан
кайттыгызмы әллә?

Александр АЛЕШИН

АННАН-МОННАН ИНФОРМ

СОҢГЫ ХАБАРЛАР

- АКШ Рәсәйнең оятсыз рәвештә үз-үзенең эшләренә тыгылуы турында белдерде.

- “Голос. Дети” конкурсы нәтижәләре өчен җаваплылыкны Рәсәйдә тыелган ИГИЛ үз өстенә алган.

- Рәсәйдә рәсми рәвештә асфальтны яңгыр астында да, кар яуганда да жәяргә рөхсәт бирелгән.

- Тикшерү комитеты Интернетта тентү чаралары үткәрә башлаган.

- Фейклы яңалыкларда тотылучы Сайт, мең лайк штрафа салынган.

- “Бэсэдэр ньюс” хәбәрәнчә, Израиль Зеленскийның милләте мәсьәләсендә үзенең бернинди катнашы юклыгын белдергән.

- Барлык дин вәкилләренә, иңгә-иң куеп, бергә гыйбадәт кылу урыны табылган – самолет.

- Экспертлар әйтүенчә, бездәге барлык нанотехнологияләренң бары тик берсе генә яшәп китте – нанохезмәт хақы.

- “Балык тоту законы”на суалчан табу бүлегә кертелде. Ләкин аларны казып алу тыела, чөнки бу гамәл жир байлыкларын законсыз үзләштерү һәм эшкәртү статьясына туры килә.

- Украинада, сәяси яктан бик килешеп бетмәү сәбәпле, “комик” дигән сүз куллану тыела. Чөнки бу президентка төрттөрү кебек кабул ителә. Шуңа күрә киләчәктә “комосексуалист” сүзе кулайрак саналачак.

- Алманиягә һәм Франциягә күчеп яшәргә теләүчеләр өчен гарәп теле курслары ачылачак.

- “Хоккей легендалары сериясеннән яңа диск чыгарылган. Анда Владимир Путинның иң яхшы голлары кертелгән.

- “Голос. Дети” проекты иң кечкенә балаларга сайлап алу системасының ничек эшләгәнән күрсәткән.

- Суд, ришвәтчедән ришвәт алып, аны, илдән чыгып качмаса дигән шарт белән, өенә кайтарып жибергән.

- Роснанода инә күзе аша үтеп чыга алырдай нанодөя тудырганнар.

- Сәүдә үзәкләрендә ирләр өчен уен мәйданнары урнаштырачаклар.

- Пилотка самолётны утырткан өчен шулкадәрле көчле алкышлаганнар ки, ул хәтта икенче мәртәбә күккә күтәрелеп, яңадан төшкән.

- Акыллы альпинистлар төркеме Эверестны әйләнен узган.

- “Мисс Таиланд” конкурсында ир кеше жиңү яулаган.

Василий АЛЕКСАНДРОВ

ШОМБАЙ болай диде...

кирәк булачак, дип сөйлиләр...

Н. ГАЙНУЛЛИН

чаллы

– Тагын берничә шундый тентү – һәм пенсия яшен кире киметергә мөмкин булачак, – диде Шомбай ага, укучыбызның хатын укып чыкканнан соң.

Ринат АБЗАЛОВ

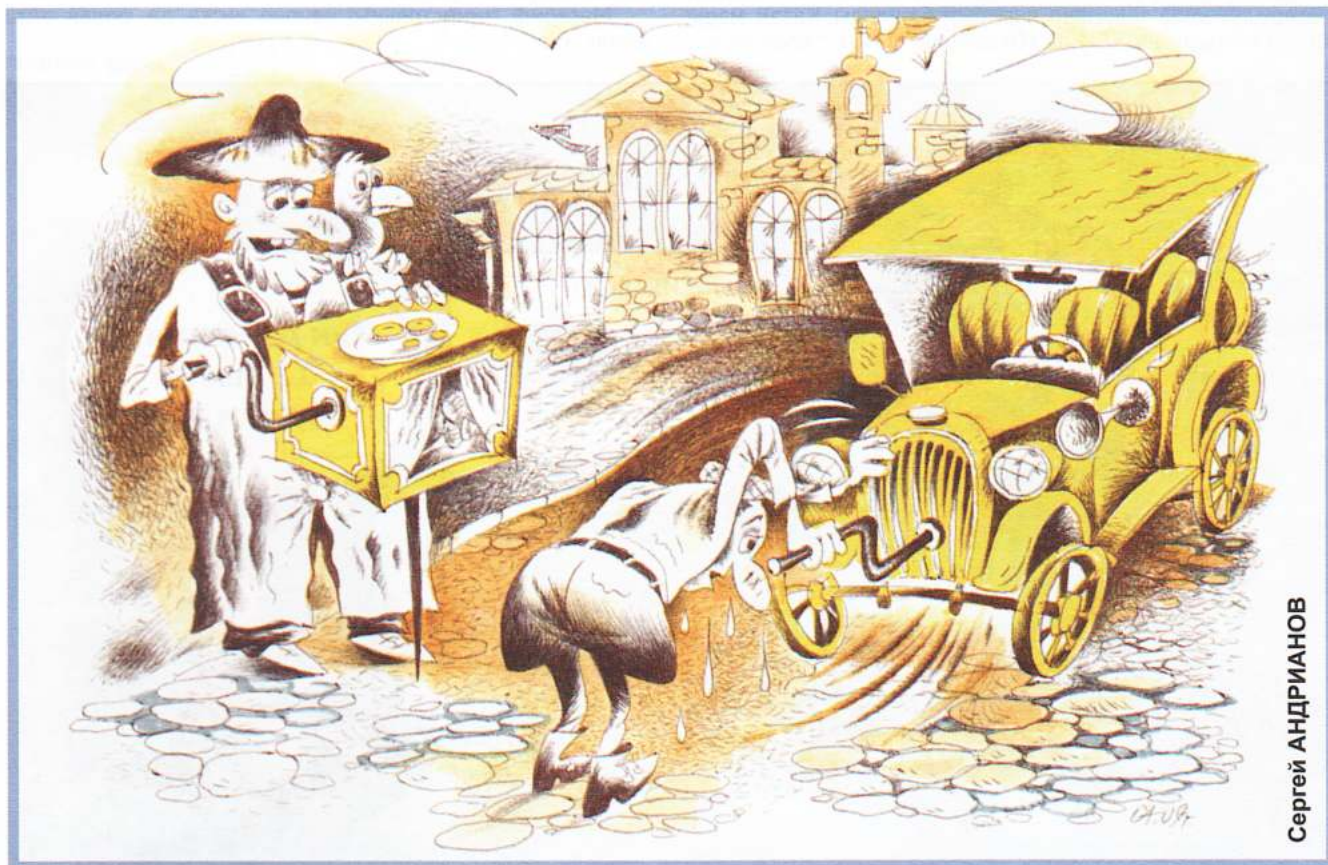
ГЛАВНОКОМАНДУЮЩИЙ

Эштән кайткач, алжып нәчәлникнең
Барлы-юклы усал сүзеннән,
Жаным берәз ләззәт алсын диеп,
Узамын мин бакчам эченнән.

Койма артыннан ук муен сузып,
Чәчәкләрнең көтә ап-агы;
Яшел елмаюда, шатлык белән
“Исәнме!” ди кишер сабагы.
Горур тотып сусыл байракларын,
Сәлам бирә миңа чөгендер;
Ә кабаклар мыеклары белән
Гусарлардан һич ким түгелдер...
Күкрәкләрен кьергән помидорлар
Чиләкләргә көчкә сыярлар;
Сабак буйлап саф-саф тезелешеп,
Честь бирәләр миңа кыярлар!

Гаскәр рәтләреннән үткән кебек,
Түтәл арасыннан узганда,
Югарырак тоям мин үземне
Усал нәчәлниктан гына түгел –
Главногокомандующийдан да!

Вячеслав ШИЛОВ

Сергей АНДРИАНОВ

Тиз дә уза инде вакыт! Әле күптән түгел генә мәктәптәге чыгарылыш имтиханнарындагы кичерешләр, жиңелчә дулкынлану, укучыларның житди, әмма игелекле карашлары, чәчәкләр һәм киләчәк турындагы якты хыяллар белән чикләнә иде...

«Чынлап та шулай идемени?» – дип сорар бүгенге мәктәпне тәмамлаучы укучы шикләнеп. Әйе, гомер-гомердән килгән белем бәйгесен укучылар һәм аталар өчен мәхшәргә әйләндергән БДИ кертелгәнче нәкъ шулай иде шул. Хәзерге кебек полицейскийлар, металлодетекторлар, видеокамералар һәм Түбән Камадагы кебек, кыз балаларның эчке киёмнәрен тентүләр, укучыларны имтихан бирә алмау белән куркытулар юк иде ул чакларда...

Диңгез артыннан килгән һәм заманында акыл ягыннан зәгыйфь булган балалар өчен уйлап чыгарылган яңа белем тикшерү ысулының өлкән сыйныф укучылары арасында очраган курку һәм стресс белән бәйлә нерв өянәкләренә сәбәп булганлыгы беркемгә дә сер түгел. Ул гына да түгел... Кайчагында кирәкле балл җыя алмау куркынычы аларда хәтта якты дөнья белән хушлашу теләге уята.

Алтайда бер егет рус теле һәм математика буенча начар нәтиҗәләр аркасында үзен атып үтергән. Бурятияда бер кыз бала имтиханнан соң таблеткалар кабул иткән. Воронеж өлкәсендә бер укучы, БДИдан куркып, башын элмәккә тыккан. Волгоград өлкәсендә 9 нчы сыйныфта укучы кыз да дәүләт аттестациясеннән соң үзенә кул салган...

Бу кара шаукым безнең республиканы да читләтәп үтмәде. Берничә ел элек Кайбыч районында мәктәпне тәмамлаган егет, имтихан нәтиҗәләрен көтеп тормастан, үзе теләп дөньядан киткән. Эшләр болай киткәч, Татарстанда тәҗрибә рәвешендә бердәм дәүләт имтиханын бетерү турында таләпләр яңгырый башлады. Казан мэры Илсур Метшин да БДИны «Освенцим һәм гестапо» белән

Хәзерге ИМТИХАН

чагыштыручы белдерү ясады. Әмма халык авазын ишетмәделәр. Аның каравы имтиханнар алдыннан Россия укучыларын ялгыш адымнардан саклау йөзеннән махсус программа булдырдылар. Быел мәктәпләрдә шул кысада җыелышлар уздырылачак. Анда психологлар аталарны балаларына карата игътибарны ничек көчәйтәргә икәнән өйрәтәчәкләр...

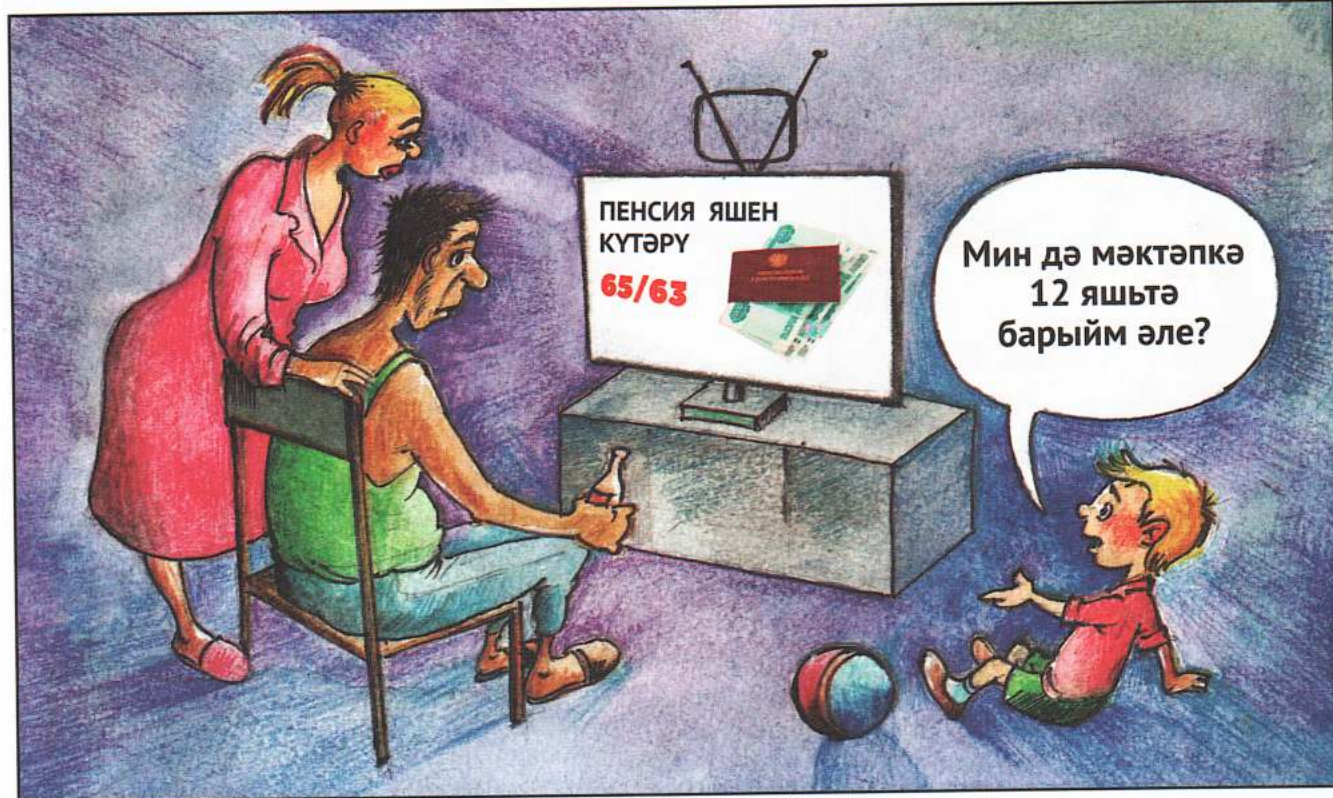
Бердәм имтиханны, күкрәкләрен киереп, соңгы укучыга кадәр яклаучы чиновниклар исә аның «укучыларга объектив рәвештә, тигез шартларда һәм тулы күләмдә үз белемнәрен һәм иҗади мөмкинлекләрен күрсәтергә мөмкинлек бирүе» турында шәрһан яралар. Ә исән калганнары илнең теләсә кайсы уку йортына керә ала. Теләсә кайсы – монысы артырыбрак әйтелгәндер. Мәсәлән, кайбер Мәскәү вузлары, Кавказдан килгән йөз баллы абитуриентлар һөҗүмәннән соң, үзләрендә махсус әңгәмәләр һәм керү имтиханнарына охшаш чаралар оештыруны кирәк таптылар.

Ә «белемнәр һәм иҗади мөмкинлекләр»гә килгәндә – бу турыда беренче сыйныфтан алып БДИ «убырлы карчыгы» белән куркытылган, ә чыгарылыш сыйныфында дәүләт имтиханын бирүнең мөһимлеге турында нотыклар тыңлап, тест җаваплары ятлау белән чиләнгән укучылар үзләре сөйли алып иде. Ә бирә алмасаң нәрсә? Дөрес, урам себерүче буласың гына кала.

Күптән түгел мәктәптә мине физикадан укуктан укучы чымны очраттым. Сүз иярә сүз китеп, кайчандыр дөньядә беренче булып саналган урта белем бирү системасының көлен күккә очырган реформалар турында сөйләшәп киттек. Төгәл фән теленә ияләнгән тәҗрибәле педагог бу юлы бик кыска булды. «Элек мәктәп белем бирә иде, хәзер БДИга әзерли» – диде ул.

Мәгариф министрлыгы, чәчрәп китсә дә, болай әйтә алмас иде!

Айдар ГАРАФОВ

Александр ШУЛЬПИНОВ

АФЭРИН!

Россияда бәхетсезләр һәм хәерчеләр 19 миллион икән. Бөек Ватан сугышында без 20 миллион халыкны югалткан идек. Менә шушы статистика саннарына таянып, Алмаз Хәмзин тарафыннан язылган шигырь белән танышканнан соң...

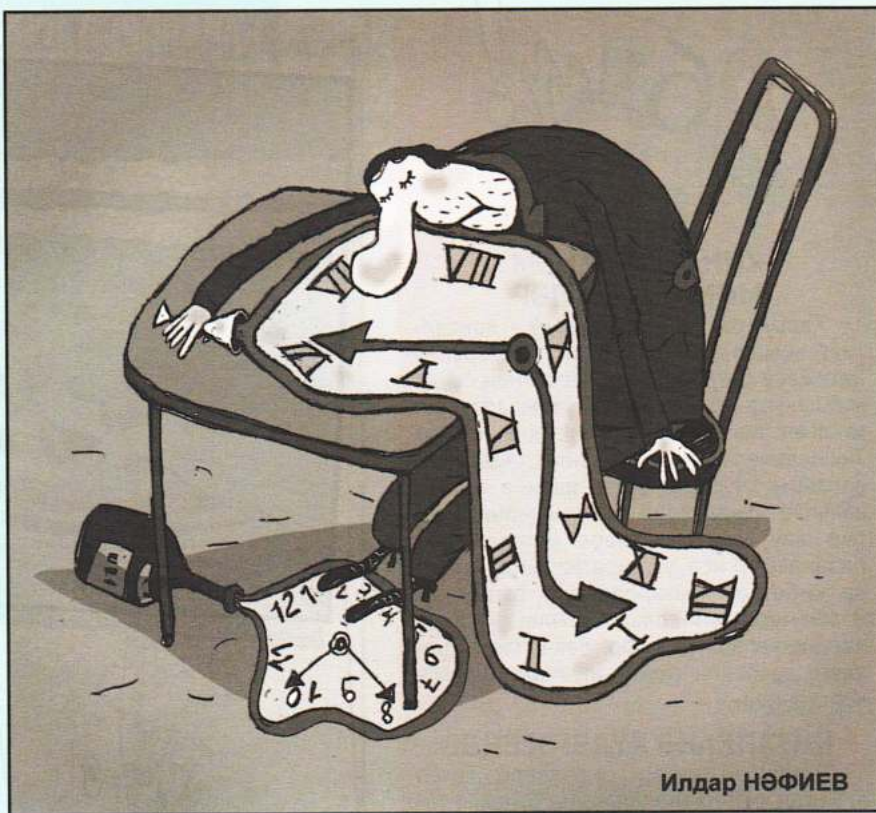
Ну, язган ул! Фажигаи хәлләр,
Язганнары җанны өшетә...
Безнең Алмаз "миллионер" булган, –
Миллионнар белән эш итә.

Яшәүләрнең ачысын тоя ул,
Сугыш авазларын ишетә...
Менәтерә, бизнес ачкан ласа, –
Миллионнар белән эш итә.

Шигырь калыбына салган хисе
Авыр-авыр уйлар уйлата.
Әйтер сүзен, әһле каләм булып,
Миллионнар белән уйната.

Актаргансың заман гөнаһларын,
Телең ачы синең – нәкъ әрем...
Шигърияттә һәм дә сатирада
Яңа юл ачкансың – афэрин!

* Бу шигырь "Чаян" журналының 5 нче санында басылган иде. (Автор искәртмәсе).

Илдар НӘФИЕВ

Илдус АЗИМОВ

КИҢЛЕКЛӘР ҺӘМ МӨМКИНЛЕКЛӘР

Халыкара Knight Frank консалтинг компаниясе уздырган тикшерүләр нәтижәсе буенча Казан Россиянең сәүдә мәйданнары белән иң аз күләмдә тәэмин ителгән шәһәрләр исемлегенә кергән. Тикшерүчеләр белдерүенчә, шәһәрдә барлыгы 14 сәүдә үзәге эшли, ә шул ук вакытта башкалада яшәүчеләрнең сатып алу мөмкинлекләре югары икән. Казанлылар исә, үз чиратларында, аларда кибетләр житәрлек дип саныйлар. Ә житмәгән әйберләр исемлегенә алар хастаханәләр, балалар бакчалары һәм әлеге дә баягы сатып алу мөмкинлеген керткәннәр.

КИТАПХАНӘ КҮЛӘГӘСЕНДӘ

Казанның китап сөючеләре көтеп алынган китапханә урынына бүләккә тагын бер сәүдә үзәге алганнар. 2015 елда шәһәр Башкарма комитеты Бигичев урамында ике катлы китапханә төзелешенә рөхсәт биргән булган. Ләкин төзелеш эшләре тәмамлангач, бинада көтмәгәндә "сәүдә үзәге" дигән язу пәйда булган. Объектны башка максат өчен кулланган өчен хужаларга зур штраф яный.

УҢАЙЛЫ БИЗНЕС

Чаллыда бер бәндә гадәти булмаган бизнес ачып жибәргән. Ул кибеттән продуктлар урлаган, һәм шул ук супермаркетның почмагы артында аларны 50 процентлы ташлама белән саткан. "Үзмәшгуль" гражданинны тоткарлаганнар, ул "товар алырга" биш тапкыр барып килергә өлгәргән булган.

ТЫҢЛАУСЫЗ СИХЕРЧЕ

Казанда Совет районының жәмәгәт судында сәер эш каралган. Суд приставы үз йомышлары белән йөрүче Әлфия Ж.ны... сихерчелектә гаепләгән. Имеш, бу хатын судьяның ишеге астына ниндидер орлыклар салган һәм шул ук орлыклар белән кар өстендә аның исемен язган. Пристав "сихерче"гә берничә тапкыр искәртмә ясаган, ләкин ул аларны игътибарсыз калдырган. Хәзер аны "судья йә суд приставы күрсәтмәләрен үтәмәү" статьясы буенча гаеплиләр.

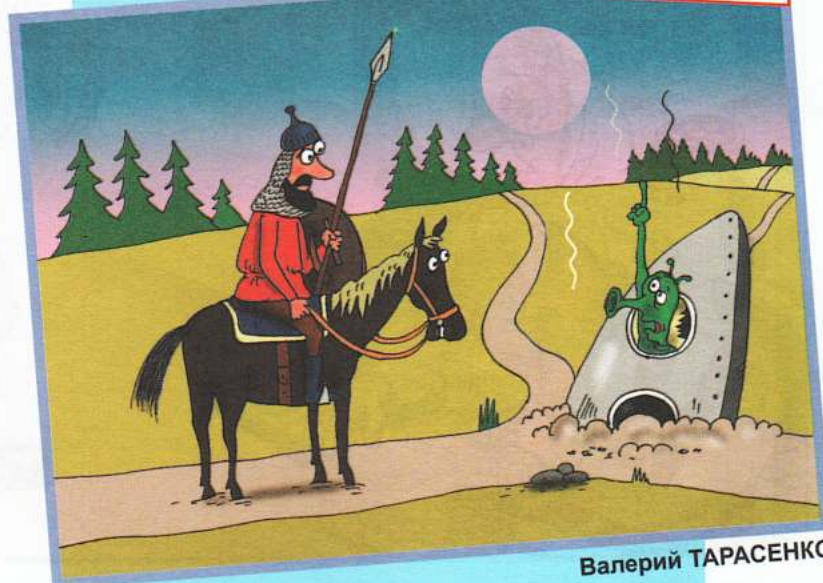
ҖАВАПЛАРДА ОЧКАН КОШЛАР КЕБЕК...

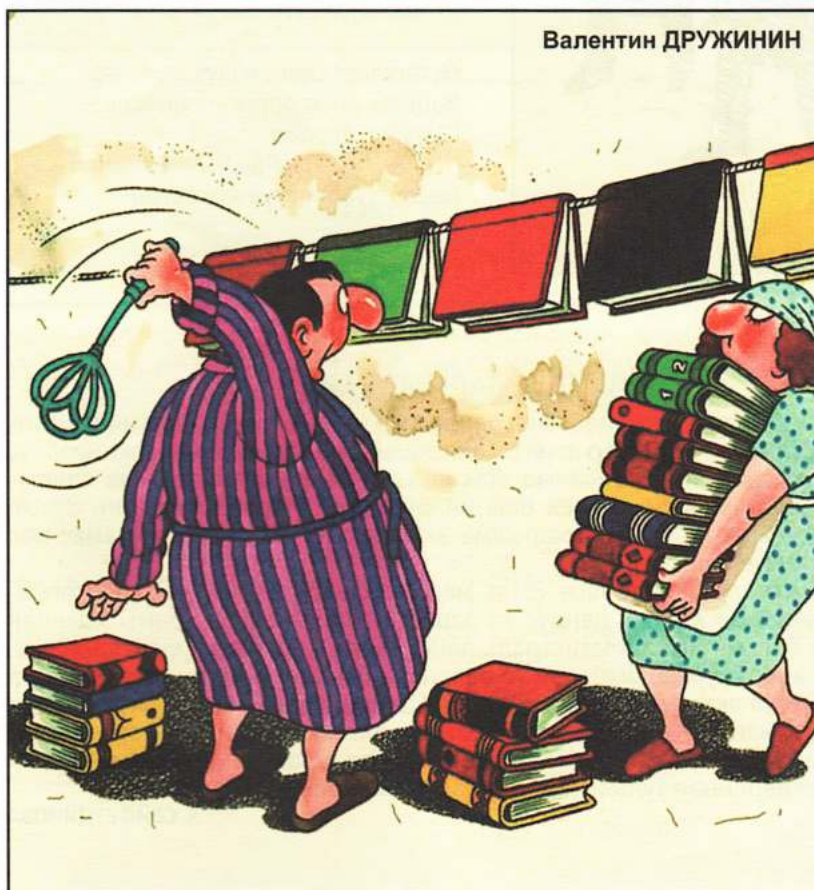
Юрий КУХАРЕНКО

Вячеслав ШИЛОВ

Валерий ТАРАСЕНКО

Валентин ДРУЖИНИН

Ә МЕНӘ ТАГЫН БЕР МӘВӘК

— Кемнәр генә дэгъва кылмый бу Пенсия фондындагы акчага... хакимият тә, һәм ВЭБ та, һәм Чубайс та...

— Әйе, тагын кемнәр әле... ничек... пенсионерлармы?

— Ә аларының, гомумән, моңа ни катнашы бар?

Бензинга акцизлар күтәрделәр, НДСны, пенсия яшен арттырдылар. Күрәсезме, ил ничек күтәрелә!

— Әти, сатып ал миңа Греммины!

— Булдыра алмыйм, аңа тавыш кирәк.

— Алайса миңа "Тавыш" сатып ал!

Голос!

— "Голос"ны алам!

Әнисе улын уята:

— Тор инде, сиңа мәктәпкә барырга вакыт.

— Барасым килми минем мәктәпкә. Анда балалар бер-берсен кыйнылар, ә укытучылар балаларны! Күрәсем дә килми!

— Улым! Сиңа мәктәпкә бармыйча калырга нич ярамый. Син бит директор!

Иреңнең кайнап чыкканчы ачуын чыгарырга ярамый, югыйсә ул, парга әйләнеп, очып китәргә мөмкин!

— Хәлләр ничек? Эш таптыңмы?

— Барысы да әйбәт! Телевидениедә эшлим. Яңалыкларга аңлатма бирәм.

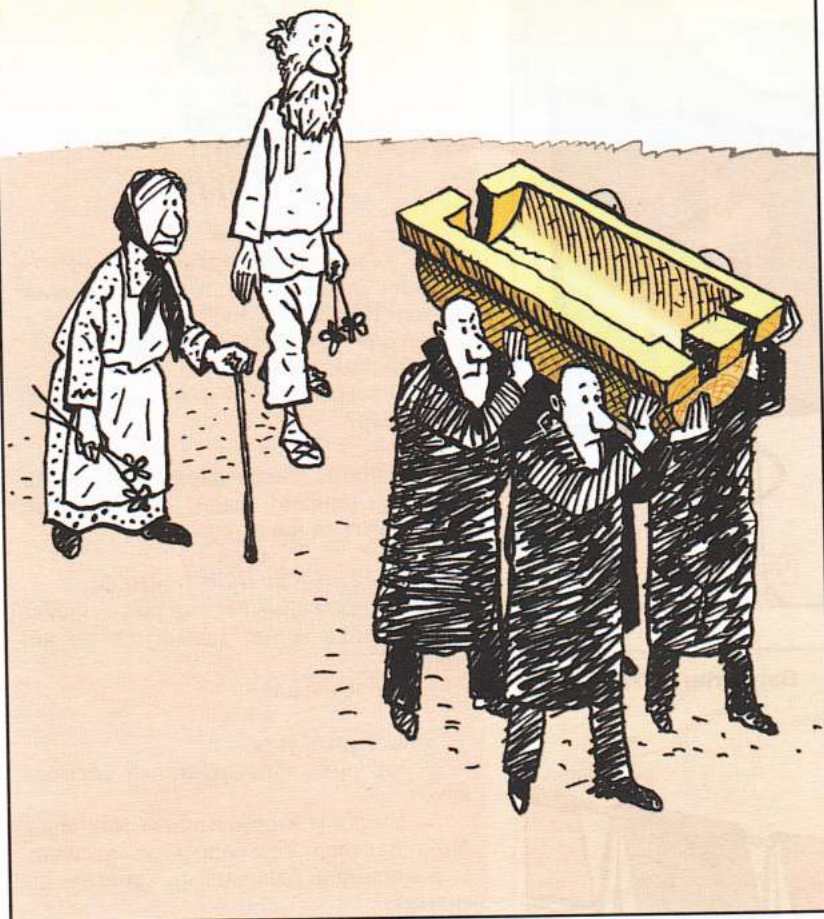
— Алдый торгансыңдыр әле?

— Әйе. Эшем шундый булгач...

— Кызым, сез анда, авылда ничек яшисез?

— Әйбәт. Ирем мине ярата, кадерләп тотта. Мин хәтта өйгә утын да керттим... пүләннәр арттан үзләре очып керә...

Иремне эзләп, аның бөтен дусларына шалтыратып чыктым. Менә бу дуслык, ичмасам! Барысында да кунарга калган, жидесендә әле дә йоклап ята...

ТУА КҮРМӘСЕН...

Ил өстенә явыз дошман килсә,
Яу кырына китә бар ирләр.
Хаклык яклар өчен вакыт житсә,
Зур мәйданга чыга шагыйрьләр.

Караңгылык төшсә ил өстенә,
Ач фәкыйрьне изсә тук байлар,
Кулларына үткен каләм тотып,
Бу дөньяга килә Тукайлар.

Жәмгыятьнең һәрбер почмагында
Ояласа комсыз, усаллар,
Туздырырга шакшы ояларны
Пәйда була Гамил Афзаллар.

Халкыбызның чиста карашына
Томан өрсә оятсыз мөртәтләр,
Кешеләрнең күзен ачар өчен
Мөдәррисләр туа, Зөлфәтләр.

...Бар дөньяның асты өскә килеп,
Алышынса байрак-әләмнәр,
Таш диварлар баскач туры юлда,
Үтмәсләнсә кыю каләмнәр —

Өстәгеләр! Сезнең шук ялчылар
Жиңдек диеп борын чөймәсен —
Шагыйрьләрдән
файда чыкмый, диеп,
Берәр... Ленин туа күрмәсен!

ПАНДУС БАРМЫ? БАР...

Кадерле “Чаян”! Белгәнәбезчә, пандуслар – мөмкинлекләре чикләнган, сәламәт булмаган кешеләр өчен, коляскалы әниләрнең эшен җиңеләйтү өчен уйлап табылган җайланма. Ләкин куелган пандусларга күз салсаң, исән кеше дә якин килмәслек баш әйләндергеч аттракционга тиң булып чыга... Бер уйласаң, мондый корылма акылга сыймас, гамәлгә ярамас хәл тудыра түгелме соң?..

“Әмәт” метросы станциясе Әмәт магистрале белән кисешә. Бер ягыннан менгәндә баскыч та, пандус та бар. Ә менә Даурская урамы ягыннан менгәндә баскыч кына. Магистраль аша үтәргә җәяүлеләр юлы каралмаган, шуңа күрә “күршедәге” пандус белән файдалану мөмкин түгел. Уң якта яшәүчеләр сул яктагы мөмкинлекләргә кызыгып карыйлар, ни өчен аларда пандус куелмаганга аптырыйлар, югыйсә коляскалы әниләр, йөри алмый торган авырулар бу якта да аз түгел бит... Бөтен яктан да уңайлы метроның мөмкинлекләреннән тулысынча файдалана алмавыбыз борчый.

А. СӘЙФЕТДИНОВА

МАТУР ЯГЫ

Өлкән яшънең бар бер матур ягы:
Яшъләргә ул үрнәк булырлык –
Зәгыйфь картлык якынайган саен,
Ир-хатында ныгый тугрылык...

Ришат МИРЗАЯНОВ

ЧИШМЭЛӘРНЕҢ КАДЕРЕН БЕЛМИБЕЗ

Хөрмәтле редакция! Бөтен нәрсәдә без Америка йогынтысына кундәм дәүләт вәкилләрен гаеплибез. Ә менә шуларның берсе булса да Актаныш районы, Адаево авылындагы чишмәне күргәнә булдымы икән? Зур популярлык яулаган әлегә чишмәнең суы әйтеп бетергесез шифалы, тәмә исә танылган грузин минералкасын хәтерләтә.

Ләкин популярлыкның икенче ягы да бар. Чишмә тирәсе чын мәгънәсендә чүплеккә әйләнде. Яр бие төзелеш калдыклары, көнкүреш чүп-чарлары белән тулды. Табигать кочагында ял итүчеләр, шашлык сөючеләр монда капчык-капчык чүп ташлап китәләр. Ә уяк ягарга якин-тирәдә үсеп утырган матур агачлар киселә. Күнелле итеп вакыт үткәрер өчен кемдер агачтан өстәл белән утыргычлар да ясаган. Ләкин чүп-чар тутырырга контейнер куярга башларына да килмәгән. Буш пакетлар, пластик шешәләр чишмә суы агышына ташлана. Болай булса, берничә елдан боржомига тиң суны эчәргә яраксыз дип табачаклар...

Р.АРСЛАНОВ

Ахирәтләр

– Сәлам, ахирәт! Монда бер эш килеп чыкты бит әле, очрашырга кирәк иде.

– Нәрсә булды?

– Болай гына аңлатып булмый, үзең килсәң шәбрәк булыр иде...

– Ни булды соң?

– Ярый, әйтим инде... Минекә синәң Артурың белән гөмбәгә барганнар иде бит. Бер чиләк алып кайтты бу. Кич белән кыздырып ашадык та агуландык икебез дә.

– Йә, шуннан...

– Үзем болай ничава, бер тәлинкә генә ашаган идем... Баш әйләнә, температура күтәрелде, төне бие бәдрәфтә утырып чыктым...

– Ә ирең?

– Ул бөтен табаны ашап бетерде.

– Аңа нәрсә булды?

– Нәрсә булсын! Сырхауханәдә ята... Табиблар аның янында ничектер бик шикле йөреләр... Нәрсә уйларга да белмим инде...

– Коточкыч! Ә Артурың миңа әлегә кадәр шалтыратканы юк әле...

Алексей УСТИНОВ тыңлап торды.

Кодекса хакимиятка
каршылык күрсәтү
статьясы кертәргә кирәк!

БӘХЕТ

Александр БРЮХАНОВ

Кешега бәхет килде. Ә аның тимер ишеге өч йозакка бикләп куелган.

– Кем ул анда? – дип сорады хужа ишек артыннан.

– Бәхетең килде, ач...

– Сезгә кайсы фатир кирәк соң? – дип сорады югалып калган хужа.

– Синеке инде, ундүртенче... Бакыршин урамы, жиденче йорт.

– Ә кем кирәк?

– Син кирәк миңа, син, ач тизрәк... – дип дулкынлана башлый бәхет. – Миңа әле тагын уника урында булырга кирәк.

– Тагын йортта яшәүчеләр исемлеген сатканнардыр инде, – дип сукранды хужа. – Ә сез шулай да кем соң? – дип сорады ул тагын бер кат...

– Бәхетең мин, бәхетең! – Бәхет кыза башлады.

– Коллектор түгелме? – дип сорады хужа...

– Юк ла инде, – диделәр ишек артыннан.

– Бәрәңге, массажёрлар, яңа электросчётчиклар, газ тикшерүчеләр – безгә берни дә кирәкми, – дип кычкырды хужа...

– Нинди кешеләр соң сез? – үз бәхетегезне кертергә теләмисез!

– Тормыш өйрәтте – сак һәм уяу булырга, – диде хужа. – Берәр нәрсә кирәк булса, повестка белән чакырыгыз...

– Китәм менә хәзер, бәхетсез каласың... – Ишек артыннан бөтенләй өметсез тавыш яңгырады.

– Тукта, – диде хужа берәз уйланып торганнан соң. – Бик теләгәч, кер инде...

Ишек шыгырдап ачылды. Тик анда беркем дә юк иде.

– Йөриләр шунда кеше борчып, – дип мыгырданды хужа, – ичмасам, бер файдасы тисә иде... Бәхет, дигән була тагын... Аның нинди булганын белә микән соң үзе...

Анастасия ВАСИЛЬЕВА

Николай ВОРОНЦОВ

Аңлашыла торган телдә

Түрэләрнең әдәпсез һәм ахмак фикерләре халык арасында гыйбарәгә әйләнеп беткән. Бу эшне төзәтсә дүләт идарәсенең РАНХиГС югары мәктәбе алынган. Ул "Дүләт сөйли!" дип аталган белем бирү курслары ачып жибергән. Хәзер дүләт эшлеклеләрен халык белән дәрәс итеп сөйләшсә өйрәтәчәкләр. "Аңлашыла торган телне" блогерлар, журналистлар, бизнес-тренерлар һәм федераль ведомстволарның матбугат сәкатипләре укытачак. Беренче дәрәс губернаторның шәхси соравы буенча Түбән Новгород өлкәсендә уздырылачак.

ГЕННАР ТАБУ

2020 едда булачак "эшмәкәрләр елына" икәдисадый үсеш министырлыгы махсус программа эшләячәк. Бу программа россиялеләрдә "бизнес гены" эзләячәк. Генны һәр кешедә табарга мөмкиннәр, шуның өчен тикшереләчәк аудитория бик киң: мәктәп балаларыннан алып олы кешеләргә хәтле. Төп максат "геннарны табу" һәм булачак эшмәкәрләргә төрле яклап ярдәм итү. Тик ИАЭ директоры Никита Исаев әйтсә буенча, ничек кенә бизнесны үстерү өстендә эшләсәк тә, икәдисад жылләре эшмәкәрләргә каршы.

АКЧАЛЫ ЭТӘРГЕЧ

Түбән Новгород өлкәсенең Саров шәһәрәндә музыка мәктәбенең укытучысы ел ярым эчендә 80 сум стимуллаштыручы түләү алган. Укычысының отчет концертларга әзерләнгән һәм чыгыш ясаганы, төрле конкурсларда катнашканы өчен укытучыга... 1 сум өстәмә акча исәпләнгән. Шәһәр администрациясендә, бөтенесә дә закон буенча, дип белдергәннәр – түләүнең суммасын, мәктәпнең керемәннән һәм жирле бюджетның тулылануыннан махсус комиссия билгеләгән. Түләү күтәрелсә өчен, музыка мәктәбене күбрәк акча эшләргә тәкъдим иткәннәр.

БЕРЕНЧЕ ТАПКЫР – БЕРЕНЧЕ КЛАССКА

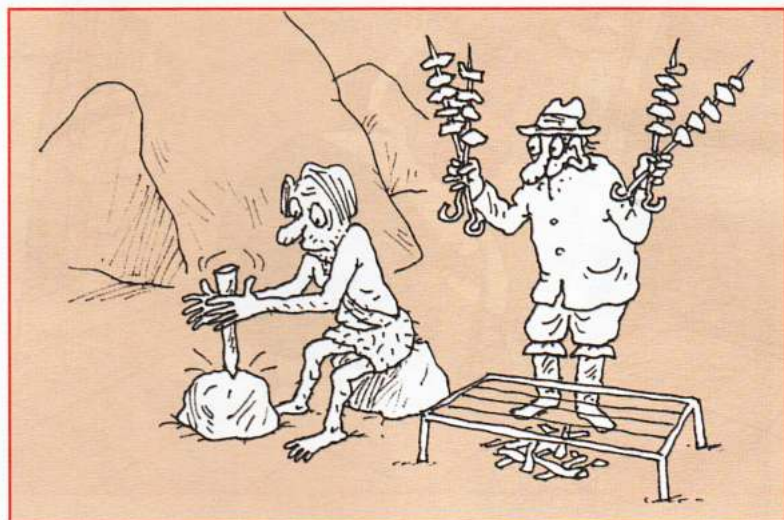
Франциянең Кретс-ан-Белльдон коммунасының башлангыч мәктәбене сарыклар кабул иткәннәр. Мәктәпнең администрациясә, укучылар житмәү сәбәплә, классларны киметсә дигән язсу алган. Тик ата-аналар моңа каршы чыкканнар, чөнки бу очракта классларда кешә саны артчак. Ярдәмгә жирле күтүчә килгән. Шәһәрнең мэры ризалыгын алып, ул мәктәпкә 15 сарык алып килгән һәм хәтта туу турында таныклыкларын да күрсәткән. Мәсьәләне болай хәл итү бөтен кешегә дә ошаган: администрация отчетларын бозмаган, балалар яңа класс-ташларына шат, күтүчә белем бирү система-сына кушылуы белән күтүчә дә канәгать.

Валерий ТАРАСЕНКО

Анастасия ВАСИЛЬЕВА

Виктор ФЁДОРОВ

ӨМЕТ — ЮЛЭРЛЭРДЭ

Безнең шәһәрдә сәламәтлек саклаучылар әллә инде бөтенләй акылдан шаштылар: юләрләр йортына шыр юләрләрне жыйганнар. Ярый әле алар тыныч холыклы булса. Ләкин бит болар бөтенләй ипкә кертеп булмастайларны тутырганнар?!

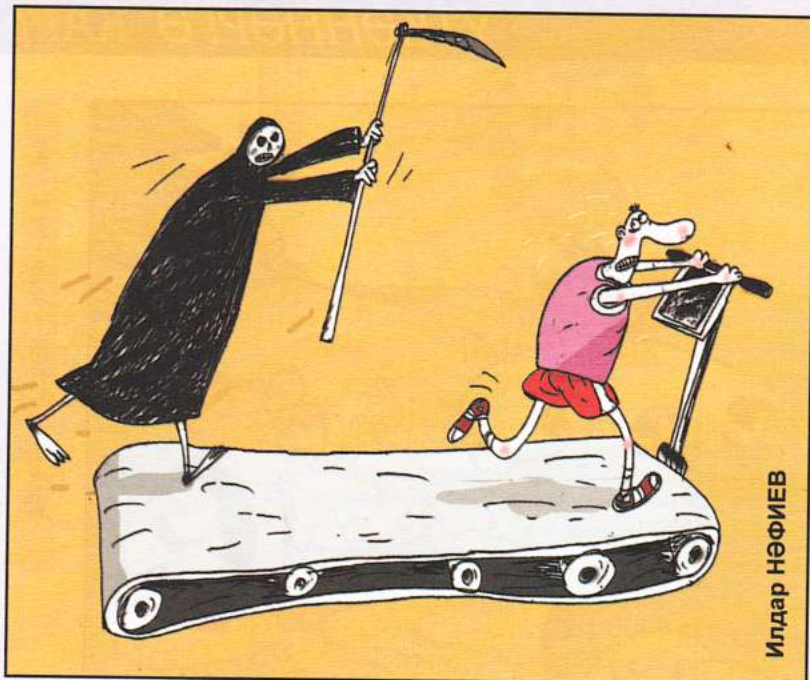
Бигрәк тә берсе, Хәрефжан дигәне, китаптан аерылмый торганы. Төнлә булнис китапханәсенә кергән дә, һәр китапка автограф яза башлаган: “Кадрле медабийга эволюция теориясенә каршы килгәне өчен. Депутат Валуев”, “Хөрмәтле баш табибка. Дәваланырга, дәваланырга, дәваланырга! Телесәлам белән Елена Малышева”, “Башбухка – бюджетны һич кичекмәстән приватизацияләргә дигән теләктә, ләкин баш эшләтеп! Ихтирам белән Чубайс...”

Автографлары ярап та торсын, ди, ул бит китапларны урлый башлады, туганнары күрешергә килгәч, яшереп, аларга биреп жибәрә һәм, әле ул гына житми, бандероль ясап, шәһәрдәге хөрмәт казанган кешеләргә таратырга куша. Мэрга, “Ун ел үткәч” дигән китапны “Полковник Захарченкодан – жиңүче остазыма – түбәнчелек белән, жиңелгән укучысыннан”, дип язып жибәргән. Мэрның язмага күз төшерүе була, акаеп кала – оп-па, үзәктән кармак! Тикшерүчеләр кулына да элгә бу язу! Укып карыйлар да көлэләр... Ә соңрак, документлар актарып карагач – берничә миллиардлык урлашу ачыла. Нәкъ теге ун еллык чамасына...

Икенче китап мэрның финанс буенча урынбасарына килеп төшә. “Которган акчалар” исемле китапка “Карак төрмәдә утырырга тиеш! Глеб Жеглов һәм Володя Шарапов” дигән автограф куелган. Урынбасар дерелдәп куя да, мэр янына чын күңеленнән акланырга кереп китә...

Менә шуннан соң башка түрәләр акылларына килә башлыйлар һәм бәланең кайдан чыгуын ачыкыйлар. Оптимизация, дигән булып, сәламәтлек саклау идарәсен куып тараталар, ә барлык юләрләрне өйләренә озаталар. Алар урынына, иллеләп, үзләренең куластына пенсиядәге үзгәртүләрне якларга чыккан эшләүчеләрне митингтан соң жыйлар...

Хәзер безнең шәһәрдә тыныч һәм шаулап йөрүчеләр юк. Әйтерсең лә нанотехнологияләр йогынтысы тиде.

Илдар НӘФИЕВ

Алексей МАМАЕВ

Чиновник хатыны, эшләрен оста алып барып, миллиардер булып киткән.

Улы — дәүләт корпорациясе президенты, кызы — зур фонд башлыгы.

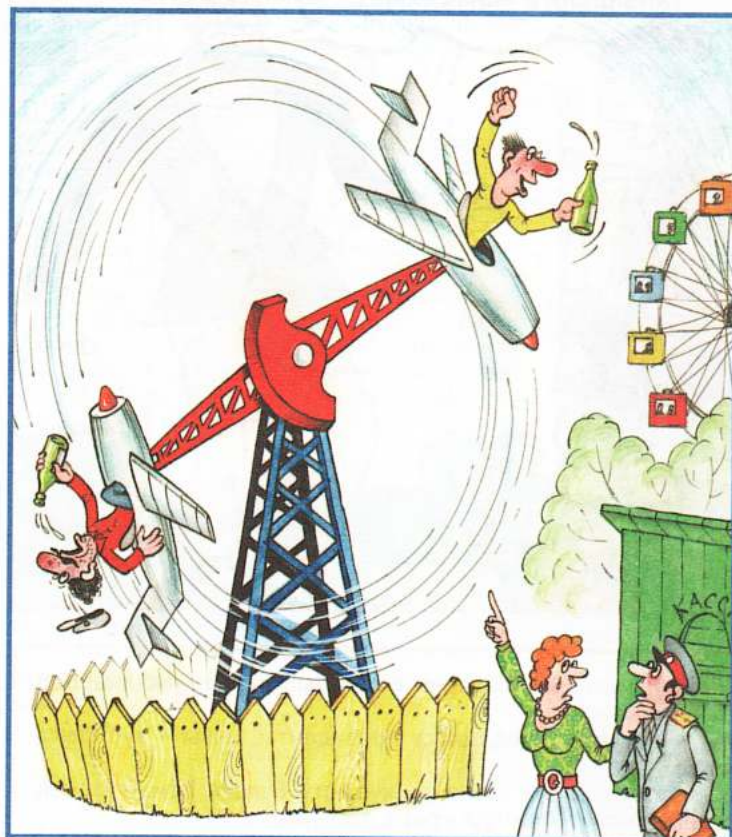
Ә бичара чиновник, гаиләнең хурлыгы булып, һаман үзенең өч тиенлек хезмәт хакында утыра. Адам көлкесә!

Эрнест ДЫШАЕВ, «Чаян» № 2, 1999

– Бөтөнлөй акылынан язды карчыгым – пенсияне күтөрсөңдү ди!

Виталий ФЕОКТИСТОВ, «Чаян» № 8, 1996

– Самолётны террорчылар элэктөргөн!

Маннур САТТАРОВ

ЗАМАНА ТАКМАКЛАРЫ

Ишегалдым түгәрэк,
Уйный сары күбөлөк.
Фатир өчөн түлөү килгач,
Хәлләр жыйдым чүгөлөп.

Кремльнең моржасыннан
Төтен чыга ишелеп.
Чиновникка оклад арткан,
Калганнарга киселеп.

Өстөңдәге күлмәгеңнең
Якаларын кем уйган?
Депутатка, елы чыккач,
Ун пенсия кем куйган?

Поезд килә сызгырып,
Чуен юлны кыздырып.
Район башы сарай салган
Алпавыттан уздырып.

Байлар, байлар бал эчә,
Урта байлар сыра эчә.
Эшлөп ярлы калган халык
Краннардан су эчә.

Хамис БАТЫРОВ

БЕЗ

Даһи Сталин, күп яшә, дип
Жырлап йөргән сабыллар без.
Хрущёв чәчкән кукурузны
Чәйнәп үскән наныйлар без.
Брежневка дистә ярым
Орден аскан абыллар без.

Ельцин илне таркатканда
Сүз әйтмәгән агайлар без.
...Хәзер инде ВВПга
Дан жырлаучы бабайлар без...

Әхсән БАЯН

ТИТУЛ

Ижатым юк дип кайгырма,
Алырга тырыш титул.
Бөтен кирәк-яракларны
Титул хәл итә бит ул.

2002

Виктор ФЁДОРОВ

Матурлык салоны ишегендә белдерү:
Бездән чыгып килүче чибәрләр белән та-
нышырга тырышмагыз — аларның берәрсе
сезнең әбиегез булып куюы мөмкин!

Хатын-кыз — кредит картасы кебек. Син
аңа нихәтле акча салма, барыбер бурычлы
булып калачаксың.

— Доктор, миннән башка берәр авыру
табыгыз әле! Моңысына түләрлек акчам юк
минем.

— Әле мин бик тә шәп икәнмен! — диде
тормыш, телевизор карагандан соң.

Хатын ирен ял йортына озата.
— Кадерлем, зинһар өчен, анда өйдә
бушлай да алып булырлык нәрсәләргә акча
әрәм итәсе булма!

— Сөйлә, мәктәптә эшләрең ничек бара?
— Начар. Укытучы һаман сорый да сорый.
Ул үзе бернәрсә дә белми бугай.

Һәр гаиләнең буыннан-буынга калды-
рып килә торган әйберләре була — гореф-
гадәтләр, истәлекләр, йолалар, эчкечелек...

— Минем жәйгә берәз гына акча жыясым
килә.

— Нәрсә, жәй хәзер түләүле мәллә?

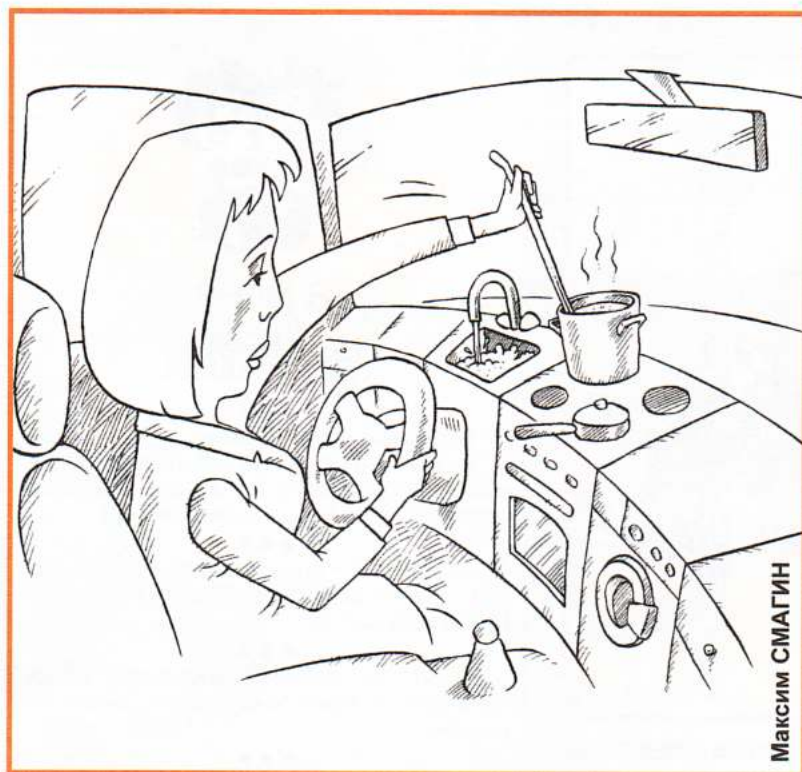
— Сине уңышлы өйләнгәнсең дип ишет-
тем?

— Юк, тәрәзәләре тагын ишегалдына ка-
рый.

— Нигә син шундый коры һәм жансыз?
— Чөнки кемдер минем бөтен канымны
эчеп бетергән...

— Сәлам, ничек яшисең?
— Хезмәт хакыннан хезмәт хакына хәтле:
әтинекеннән әнинекенә хәтле дип әйтүем.

— Шәһәрәбез бик кечкенә — әдәпле кыз-
га кияүдән башка чыгар урын да юк!

БЕР ФИКЕРГӘ – ИКЕ КАРАШ

Рашат Низами: Франциядә “сары жилет”ларның протест демонстрациясе дистәдән артык булды инде, анда 30 меңләп кеше катнаша. Ә бездә, Хәтер көнендә, нибары 80 ләп кеше жыйнала. Оят...

Алмаз Хәмзин: Французларның хәтере яхшы, алар мескен дә түгел, “Сары жилет”лык акчабыз да юк бит әле безнең...

Р. Н.: Сагыш – хәсрәт дигәндә, ачы тәжрибә шуны күрсәтә – берәүнең дә “амбары” буш түгел.

А. Х.: “Амбар”ларга гыйбдилик тутырдылар.

Р. Н.: Бензинга ничә тапкыр бәяне күтәрделәр. Мин аны, машинама булмагач, пычагым да сизмәдем!

А. Х.: Әлбәттә, сизмисең, минем машинага утырып йөргәч...

Р. Н.: Ни хикмәт: бездә асфальтны өч тапкыр жәяләр – яңа-биек йорт салгач, жылылык торбасын түшәгәч, һәм ниһаять, телефон кабели үткәргәч...

А. Х.: Һәм дә әле ул кабельне казып кабат урлагач, дүртенче мәртәбә...

Р. Н.: – Бабам Низами: “Киленең ачуланса – бишек бавын тот, киявең ачуланса – ишек бавын тот”, – дия торган иде.

А. Х.: – Ә хатының ни әйтер иде. Эш ачуланышып аерылышуга килеп терәлсә һәм милек бүлә башласагыз?.. Нәрсәсен тот дияр иде микән?

Р. Н.: “Ялганга нәфрәтем зур, ләкин кайчакны үзем дә ялганларга, алдашырга яратам”, – диде берәү.

А. Х.: Менә инде ялганларга да өлгердең: “берәү” түгел – үзең!

Р. Н.: Ирләр бала таба торган булса, аларның холкы 180 градуска үзгәрер иде, мөгаен.

А. Х.: Аллам сакласын!..

Р. Н.: Туганнарың кырыклап булса, хатының бер генә!

А. Х.: Бу фикерең белән син инде 180 градуска борылгансың да бугай, Рашат дус?!

Р. Н.: Берәү дә бу фани дөньяга үзе теләп тумаган.

А. Х.: ...Ник туганыңа да үкенә башлагансың ахрысы...

МИН КОЯШ

Фәнил Гыйләжөв

Эштән кайтам кайчак туры,
Кайчак урау юллардан.
Кайтуымны көтә өйдә
Хатыным, ике балам.
Тәрәз чөләрләрен этеп
Куйганнар да, алты күз,
Урам якны күзәтәләр,
Күзәтәләр сабырсыз.
Күзләренә мин чалынсам
Көткәндә зарыгышып,
Нур чәчелә йөзләреннән,
Гүя йолдыз балкышы.

Гаилә дигән галәмнең
Мин – күчәрә, кояшы.
Минем тирәли әйләнә
Аларның бар дөньясы.

Берәр кайда тоткарлансам,
Кайтмый торсам озаклап.
Өйдә йә яңгырлар ява,
Яки куба гарасат,
Яки кара болытларга
Күмелә бүлмә эче...
Өйгә атлап керер хәл юк,
Гүя, умарта күче
Шул мизгелдә сырып ала
Һәм күмеләм сорауга.
Хәтта кулдагы портфельне
Өлгерәлмәй куярга.

Кайда булдың? Ниләр алдың?
Ник кайтмадың иртәрәк?
Түргә узар юлны алар
Куя шулай киртәләп.
Ревизия үткәрәләр
Капчык төбен актарып.
Хәтта мәтәлчек аталар
Мин кайтканга шатланып.
Юл тотсам аш бүлмәсенә
Шундук житәләр чыгып.
“Пешә күрмәсеннәр!” – диеп,
Утырабыз борчылып.
Кайсы алга, кайсы янга
Кунаклап канат жәя.
Пешкән ризыкка тотына
Бирергә алар бәя.
Ансы кирәк, монсы кирәк,
Бу – салкын, бусы – кайнар...
Кичләрен шуларны көйләп
Күңелле үтә яллар.

Алар миңа ярдәмче дә,
Булышалар һәр эштә.
Шулай уза ял көннәрәм,
Шулай үтә һәр кич тә.

Кояш булгач – кисешмәсен
Өчен орбиталары
Һәркайсына бер эш биреп
Көйлим планеталарны.
Һәркайсының жаен белеп,
Күңелен күрми чарам юк.
Йолдызларым үтә көйсез,
Гиперактив, яман шул.

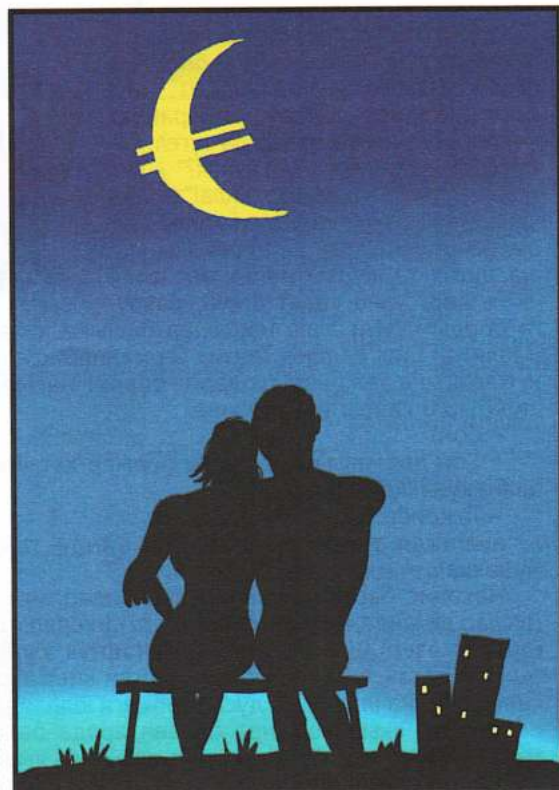
Озатып кала, каршы ала
Тәрәздә алты күз
Һәр көн саен, мин – кояшны,
Хатыным һәм ике кыз.

ТАПКАННАР

Виктор ВЕСЕЛОВ

- Кадерлем! Мине котласаң була. Тестирование үттем, эшкә алдылар.
- Ну сибәсең борчакны! Детекторны алдый алдыңмыни?
- Мин дәресең сөйлим!
- Менә, инде алдадың да.
- Син нинди сорауларга җавап биргәнәмне тыңла. Югары белемем бармы? Мин «бар» дидем.
- Соң сине бит беренче сессиягә кадәр үк куып чыгардылар.
- Димәк, минем «тулы булмаган югары белем». Бу инде почти бакалавр дигән сүз. Аннан соң компьютерда эшли беләсеңме дип сорадылар. Мин «әйе» дидем.
- Син бит электронка буенча хат та жиһәрә алмыйсың!
- Миңа аның кирәге дә юк. Компьютерны кем сатып алды? Мин. Сатып алу эшләү түгелмени?..
- Сөйләп та куясың инде син! Югары белем, компьютер... Йә тагын ниләр сорадылар?
- Автомобиль йөртергә хокукың бармы дип. Бар, әлбәттә!
- Син, ичмасам, Юл инспекциясенең ишеге кайсы якка ачылганын беләсеңме соң?
- Аны белү ник кирәк миңа? Мин бөтен хокукларымны Конституция буенча алдым!
- Их, үзем сораштырган булсам! Беренче җавапта ук тоткан булыр идем...
- Ә детектор тоталмады-ы! һәм мине кабул иттеләр. Реклама бүлегә мәдире итеп.
- Эзләгән нәрсәләрен тапканнар икән. Димәк, аларга синең кебек алдакчы кирәк булган!

Ринат АБЗАЛОВ

Виктор БОГОРАД

Александр КОСМЫЛИН

Жәйге матур көннәрнең берсендә гайлә дусларыбыз: “Алдагы шимбәгә берсүссез безгә кунакка киләсез”, – дип кырт кистереп әйткәч, аптырабрак киттек. “Туган-көн мазар да түгел, Сабантуйлар да үтте, нинди кунак?” – дип соравыбызга, “Немецлар килә!” – дип жаваплалдылар. “Немецлар килә? Тәүбә, әстәгъфирулла! 22 июнь якынлаша дигәч тә, куркытмагыз әле алай ук”, – дип сүзгә, гадәттәгечә, шаяруга бордым. “И-и әллә нәрсәләр башыңа килә синек, Әхлимә! Биш ел элек Тәүзих Германиягә фермерлык хужалыгына тәжрибә тупларга барган идеме? – дип аңлатырга кереште Фәразинә.

– Соң?

– Соң дип, шул инде менә, фермер хатыны белән безгә кунакка жыена.

– Тәжрибә тупларгамыни?

– Нинди тәжрибә, Әхлимә, нинди тәжрибә?! Кунакка!

Нәкәнис барып житте! Шулай диләр аны күптән. Дуслар дигәндә, без бер стакан суга сикереп, коры чыгарга да эзер! Шимбә көнне иртән иртүк, кытай базарынан алган, “кешелеккә” кия торган киёмнәребезне киеп, күчтәнәчләр төяп, дусларыбызга юландык.

Бистәгә якынлашканда безнең арада бәхәс чыкты. “Син кунаклар белән аларча исәнләш, яме!” – дип кисәтте фәлсәфи фәннәр кандидаты булган ирем.

– Ничек була соң ул?

– Башыңны юләрәгә салма инде, “гутән так”ны да белмәсәң!

– Каян белим? Безнең авыл мәктәбендә вәпше чит тел укытмадылар, аттестатымда сызык тора.

– Сугыш турындагы кинолардан “гутән так”, “ауф видэрзээн”нарны әйтерсең лә бер дә ишеткәнең булмаган!

– Ишеткән бар ла ул, аларның тәржемәсен кем белсен?

– “Исәнмесез” һәм “сау булыгыз”. “Йа” – әйе була. Шуңа күрә кунаклар сөйләгәндә “йа”, дип тик баш кагып тор.

“Туктале, – мәйтәм, – мине нимесчәгә өйрәтеп барасың, Рәсәйгә килгәч, урысча белә торганнардыр. Ир минем авызым тиз япты. “Акча эшләрәгә, әй, тәжрибә тупларга барсаң, син дә өйрәнер идең!”

Әйткәнәмчә, бистә каладан ерак түгел. Ыспурлаша-ыспурлаша, килеп житкәнәбезне сизми дә калганбыз.

“Гутән так!” – дип килештереп, килеп кәргән булдык инде. Алай читтән карап торганда кунаклар безнең кебек кешеләр – койрыклары-мазар күрәнми, мөгезләре дә юк. Бичәсе, ягъни аларча фрау, биргәр ачык кеше булып чыкты, бертуктаусыз сөйли дә сөйли, сөйли дә сөйли. Ну, Тәүзих аңа кушылып нидер сөйләнеп утырган була инде. Хәер-әфәнде дә, фрау пауза алганда, сүзләр кыстыргалый.

Бераздан фрауыбыз миннән нидер сораштыра башлады. Ирем өйрәткәнчә, “йа”, “йа”, дип тик утырам. Инде мәйтәм, ялгыш дәүләт серен генә ычкырдырмам ярый! “Ихь фәрштээ нихьт” дип әйт”, – ди Тәүзих. “Анысы ни дигәнне аңлата?” – дип сорыйм. Мин сезне аңламыйм дигәнне икән. Кит инде, без авыл баласының теле әйләнерлекмени?! “И фәрештәкәем”, – дип ялгыш ычкындырып жибәрсең?!

Фәразинә аш-су бүлмәсе белән зал арасында чабып йөри. Өстәлгә бер әйбер китереп куя да “биттә” ди, икенче әйбер куя да “биттә” ди, теттерә генә нимесчә, иптәшкәем! Мин утырам бер сүз әйтергә зар-интизар булып. Чит ил кунакларыбыз ник бер сүз әйтсеннәр урысча, йә булмаса безнеңчә. Тик үзләренең телендә сөйләнеп утыралар. Вәт, мәйтәм, халык! Әтү, бездә илле татар арасына бер урыс килеп кушылса, бөтенесе урысчага күчә. Минем дә эчем поша башлады. Нишләрәгә? Ни булса да булып, ул булмаса, кыз булып дигәндәй, тоттым да Хәмдүнә Тимергалиева репертуарындагы “Сана, кәккүк, сана таңнарымны, сана, кәккүк, сана төннәрне” өздәрдем. Немецларның күзәшмак булды, әйкәйгенәм! Нүжәли, Илһам абый әйтмешли, “Хәмдүш”ебезне анда да беләләр?! Булмас димә! Шулай дип уйлап та бетермәдем, тегеләр парлап: “Коккук, коккук, руфс аус дим валд”, – дип жырлап жибәрделәр. Боларның да “Кәккүк”ләре бар икән ләбаса! Шуннан тегермән ташы әйләнеп китте, малай. Тәүзих баянда үзебезнең бию көйләрен тарта башлады. Биеп туйгач, немец абзыебыз авыз гармунында уйнап күрсәтте. Кыскасы, жырлап-биеп, рәхәтләнеп күңел ачтык.

Ярты елдан соң дусларыбызга Германиядән хат килеп төште. Безне дә алар белән бергә кунакка чакырганнар. Барабыз, барабыз, рәхәтләнеп туйганчы үзебезчә сөйләшәп, жырлап-биеп, кунак булып кайтабыз әле!

САТИРА ҺӘМ ЮМОР ЖУРНАЛЫ

1923 елдан чыга.

№ 6 (1884) июнь 2019

Баш редактор
Р. И. ХАЛИЛУЛЛОВ

Баш редактор урынбасары, баш рәссам:
А. АЛЕШИН

Үсеш бүлгә: П. СТАРОВЕРОВ

Жаваплы секретарь: Г. ЗАМАЛДЫНОВА

Бүлек редакторлары: Р. АБЗАЛОВ, Л. САФИУЛЛИНА,
А. ХАМЗИН, Л. ӘХМӘТОВА, Г. СӨНГӘТУЛЛИНА,

Дизайнер: Л. ФӘЛӘХОВА

Учредителе һәм нәшер итүчесе
«ТАТМЕДИА»
акционерлык җәмгыяте.

420047, Казан шәһәре,
Академическая урамы, 2
Матбугат һәм массакүләм
коммуникацияләре агентлыгы
ярдәмендә оештырылган.
Журнал

Роскомнадзор идарәсендә теркәлдә.

Теркәлу саны һәм вакыты:

ПИ № ФС77-44364, 23 март, 2011 ел.

«Журналга «Почта России» каталоги,
йә <https://podpiska.pochta.ru> онлайн аша
языла алалар.

Язылу индекслары:

РТ – П2438 (тат), П2440 (рус);
РФ – П7088 (тат), П7087 (рус).

Редакция материалларны авторларның
ризальгыннан башка редакцияләү-төзәтү
хокукына ия.

«ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Идел-Пресс»
типографиясендә басылды.

Басылып чыгу: 10.06.2019 ел.

Тираж – 1130 Заказ 0-1436

Редакциянең адресы: 420066,
Казан, Декабристлар ур., 2.

Белешмәләр өчен телефоннар:
(843) 222-06-00, 222-05-54.

E-mail: chayan@bk.ru
Сайт: chayan-journal.ru

Бәясә ирекле

Ринат АБЗАЛОВ төзедө

